

Rok 14 Numer 623 (77)
18 sierpnia 2010 r.

W tym numerze:

- ⇒ **FRANCJA I HISZPANIA ZDOMINOWAŁY WYDATKI NA WPR W 2009 ROKU**
- ⇒ **UE ROZPOCZYNA DEBATĘ NAD ILUC**
- ⇒ **W ZADŁUŻONEJ WIELKIEJ BRYTANII „PRAWDOPODOBNE” CIĘCIA ŚRODKÓW NA ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH**

FRANCJA I HISZPANIA ZDOMINOWAŁY WYDATKI NA WPR W 2009 ROKU

Zgodnie z najnowszymi informacjami na temat wydatków na WPR w 2009 roku, Francja zdominowała dopłaty bezpośrednie, a Hiszpania i Włochy uzyskały największe wsparcie rynkowe, natomiast kraje UE-12 odblokowały największe kwoty unijnego finansowania z tytułu rozwoju obszarów wiejskich.

W ujęciu zbiorczym dane o wydatkach w ramach I i II Filaru wskazują, iż największymi odbiorcami w ramach całkowitej wydatkowanej w 2009 r. sumy równej 56,78 miliardów euro (minus fundusz na restrukturyzację sektora cukru), były następujące państwa: Francja (9,87 mld euro), Hiszpania (7,26 mld EUR), Niemcy (6,9 mld EUR), Włochy (6,01 mld EUR), Wielka Brytania (4,0 mld EUR), Polska (3,72 mld EUR), Grecja (3,05 mld EUR) i Rumunia (2,1 mld EUR).

Dane DG Rolnictwo przedstawiają dotychczas najdokładniejszy obraz wykonania budżetu w 2009 roku. Dane te zostaną ostatecznie ustalone we wrześniu, po pełnej weryfikacji wszystkich wydatków.

Dopłaty bezpośrednie zdominowane przez Francję

Ostatni, pochodzący z kwietnia raport „wczesnego ostrzegania” wykazał, że wydatki z tytułu I Filaru przekroczyły w 2009 roku budżet o ponad 2 mld euro – podał też jednak, iż przychody odzyskane w ramach WPR z naddatkiem zrekompensowały te koszty.

Nowe dane potwierdzają wydatki na I Filar na poziomie 43,06 mld euro, w porównaniu do 43,46 mld euro przewidywanych w kwietniu.

Z tej łącznej kwoty około 39,1 mld euro wydano na płatności bezpośrednie. W podziale na wykonanie budżetu przez poszczególne państwa członkowskie, dane potwierdzają, iż na czele listy ponownie znalazła się Francja, uzyskując 8,2 mld euro unijnych środków, za którą uplasowały się Niemcy z wynikiem 5,5 mld euro, Hiszpania z 5,1 mld euro, Włochy z 4,1 mld euro oraz Wielka Brytania z 3,3 mld euro.

Spośród nowych państw członkowskich (NPCz), których płatności mają dopiero dojść do pełnej wysokości, zdecydowanie największym odbiorcą dopłat bezpośrednich była Polska, otrzymując z puli I Filaru około 1,5 mld euro. Następne były Węgry z 0,7 mld euro. Trzy państwa bałtyckie – Łotwa, Litwa i Estonia – zdołały zgromadzić rachunki na płatności bezpośrednie na kwotę tylko nieznacznie przewyższającą 300 mln euro.

Wsparcie rynkowe ukierunkowane na kraje śródziemnomorskie

Wydatki na interwencję rynkową w trakcie minionego roku wyniosły łącznie około 4 mld euro, a stało się tak z powodu załamania cen produktów mleczarskich i przedłużonego okresu interwencyjnego skupu. Zakres wsparcia rynkowego był także niejednakowy w gronie państw członkowskich.

Największymi odbiorcami unijnej pomocy były tutaj również Hiszpania, Włochy i Francja, pobierając ze wspólnotowej kasy odpowiednio 861, 803 oraz 755 mln euro.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Niemcy (179 mln euro) i Wielka Brytania (96 mln euro) przyciągnęły w stosunku do wielkości swoich sektorów rolnych stosunkowo niewielkie finansowanie – natomiast mniejsze państwa członkowskie UE zostały obdarowane kwotami nieproporcjonalnie wielkimi: interwencja rynkowa w Holandii kosztowała łącznie 256 mln euro, a w Belgii osiągnęła poziom 143 mln euro.

Wydatki na kwestie rynkowe były ponownie skromne w nowych państwach członkowskich, jeśli porówna się to z dawną Piętnastką. Pomoc unijna w tym względzie przyniosła polskiemu rolnictwu zaledwie 187 mln euro, zaś Węgry i Rumunia były jedynymi pozostałymi państwami wschodnioeuropejskimi, które zdołały skonsumować ponad 50 mln euro (każde).

Największe środki w ramach II Filaru

Jak pokazują liczby, wykonanie planów finansowych z tytułu rozwoju obszarów wiejskich pochłonęło w zeszłym roku 13,7 mld euro.

Odwrotnie do trendów z 2008 roku, dane wskazują, że największe kwoty w ramach II Filaru zostały odblokowane w państwach nowej unijnej Dwunastki.

Realizacja została tu zdominowana przez Polskę (1,9 mld euro) i Rumunię (1,5 mld euro), natomiast największe wydatki w państwach dawnej Piętnastki pochodziły z Hiszpanii (1,3 mld euro), Niemiec (1,2 mld euro) oraz Włoch (1,1 mld euro).

Wydatki na rozwój obszarów wiejskich w danym roku uzależnione są od szybkości, z jaką władze krajowe udostępniają środki na programy wcześniej uwzględnione w planach, co oznacza, że dane za rok 2009 nie odzwierciedlają łącznych alokacji budżetowych w państwach członkowskich w okresie programowania 2007-2013.

Źródło: Agra Europe Weekly AE2425 z dnia 13 sierpnia 2010 r., „France and Spain dominate 2009 CAP outlays”

UE ROZPOCZYNA DEBATE NAD ILUC

UE zainicjowała konsultacje, czy podjęte dotychczas działania dotyczące wpływu biopaliw na ILUC (wskaźnik obliczania emisji związanej z pośrednią zmianą użytkowania gruntów przeznaczonych pod uprawę roślin energetycznych, potocznie określanej wskaźnikiem skutków użytkowania gleb w celach nieżywnościowych) były na tyle wystarczające, aby zająć się tą kontrowersyjną kwestią.

Nowe konsultacje potrwać od 31 lipca do 31 października i zostały zaprojektowane w celu dostarczenia dalszej ilości danych wejściowych dla Komisji, której prace nad ILUC wchodzi na ostatnią prostą; w dalszej części bieżącego roku Bruksela ma wystąpić z propozycjami, które „odzwierciedlać będą najbardziej aktualne poglądy i dostępne dowody w tym temacie”.

W grudniu 2008 roku przywódcy UE osiągnęli porozumienie w sprawie nowej dyrektywy dotyczącej promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (RED), która wymaga, aby do 2020 roku każde państwo członkowskie zaspokajało 10% swych potrzeb w dziedzinie paliwa służącego do transportu ze źródeł energii odnawialnej, w tym z: biopaliw, wodoru i ekologicznej energii elektrycznej.

Dyrektywa ustanowiła również kryteria zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do biopaliw, a wśród nich, takie wymagania jak osiągnięcie przynajmniej 35% oszczędności pod względem emisji dwutlenku węgla – w porównaniu do paliw kopalnych; jednocześnie wyłączono z tych limitów pewne tereny o wysokiej wartości przyrodniczej.

Niektóre kwestie pozostawiono otwarte

Jednakże dokument pozostawił otwartą kwestię ILUC, dając Komisji czas do końca 2010 roku na sporządzenie raportu w sprawie pośrednich skutków społecznych i środowiskowych procesu

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

przekształcania ziemi rolnej z terenu służącego do wytwarzania żywności na uprawy z przeznaczeniem na biopaliwa.

Mimo zaangażowania znaczących zasobów na zbadanie tego zagadnienia, dotychczasowe wyniki są dalece niezadowalające i nie pomagają kategorycznie opowiedzieć się za którymkolwiek kierunkiem produkcji.

Kwestia ta jest sprawą delikatną, ponieważ dotyczy zarzutów, iż ekspansja w wykorzystywaniu ziemi pod uprawy służące do produkcji biopaliw w ciągu ostatnich lat mogła wpłynąć na zmniejszenie dostępności zasobów ziemi rolnej do produkcji żywności, nasilając jeszcze zjawisko głodu na ziemi oraz wywierając nową presję na bazę zasobów – i w ten sposób potęgując obawy o zmiany klimatyczne i zachowanie różnorodności biologicznej.

Konsekwencje podaży biopaliw

Jakiegokolwiek krytyczne wnioski w raporcie Komisji mogłyby mieć ten efekt, że pewne zasoby zbóż w różnych częściach świata zostałyby wyłączone z limitów na produkcję biopaliw – które w innym przypadku zostałyby wykorzystane do realizacji unijnych celów związanych z poziomem energii i paliw odnawialnych.

Komisja jest więc bardzo zadowolona o to, aby wszelkie wyciągane wnioski były w możliwie największym stopniu ściśle pod względem naukowym i przykładą szczególną wagę do poprawności modeli służących do obliczeń ILUC.

W lecie zeszłego roku Komisja przeprowadziła „wstępne konsultacje” dotyczące możliwych elementów podejścia polityki działania do ILUC, ale żadnych propozycji nie zapisano (zobacz AE2375, 21.08.2009, EP/3).

Tamte wyniki przyniosły jednak przygniatające poparcie dla dalszych badań.

Różne departamenty Komisji opublikowały następnie cztery raporty – włączając w to również najnowszą analizę DG Handel (zobacz AE2406, 2.04.2010, strona 10).

Czy potrzebne są dalsze prace?

Uczestnicy rynku i zainteresowane strony zostali zaproszeni do odpowiedzi na pytania, czy podjęte do tej pory prace analityczne dostarczyły już wystarczającej podstawy do określenia, jak znaczący jest obecnie wskaźnik ILUC, wynikający z produkcji biopaliw, czy też nie można tego jeszcze stwierdzić.

Jeśli potrzebne są dalsze działania, Komisja również z radością powita opinie, czy zajęcie się tymi kwestiami ma znaleźć się w zakresie obowiązków UE.

Uczestnicy konsultacji mogą również zaproponować swe przemyślenia na temat miarodajności wyciągniętych wniosków, dotyczących tego, jak zmienia się wpływ wskaźnika ILUC na biopaliwa w zależności od rodzaju surowca służącego do ich produkcji, położenia geograficznego lub zarządzania ziemią.

Źródło: Agra Europe Weekly AE2425 z dnia 13 sierpnia 2010 r., „EU opens public debate on ILUC”

W ZADŁUŻONEJ WIELKIEJ BRYTANII „PRAWDOPODOBNE” CIĘCIA ŚRODKÓW NA ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

W ciągu ostatnich tygodni pojawiła się opinia, że przedstawiciele rządu brytyjskiego i tamtejsi członkowie sektora rolno-spożywczego odmawiają wykluczenia ewentualności, aby programy rozwoju obszarów wiejskich zostały ograniczone w trakcie rychłego „zaciskania pasa” (pod względem fiskalnym). Reprezentanci angielskiego *Krajowego Związku Rolników*

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

(NFU) powiedzieli *Agra Europe*, że nie można wykluczyć ewentualności, iż zapisane w programie wydatki na rolnictwo zostaną dotknięte nieuchronnymi cięciami budżetowymi.

Natomiast rzecznik prasowy ministerstwa - Departamentu Środowiska, Wyżywienia i Obszarów Wiejskich (Defra) stwierdził, iż wszystkie elementy wydatków resortu są obecnie brane pod mikroskop oraz odmówił spekulacji, czy jakiegokolwiek dziedziny zostaną (z tego) wydzielone.

Programy Rozwoju Obszarów Wiejskich (ROW) w ramach II Filaru WPR są współfinansowane przez państwa członkowskie i Komisję Europejską. Zmniejszenie wkładu brytyjskiego rządu do tych wieloletnich programów automatycznie pociągnie za sobą utratę odpowiedniej porcji finansowania ze strony Brukseli i oznaczać może dla brytyjskich farmerów potencjalnie bardzo kosztowne posunięcie.

Płatności bezpośrednie, wchodzące w zakres I Filaru WPR, są finansowane całkowicie przez Unię i w praktyce zablokowane na okres 2007-2013, co sprawia, że są one w znacznej mierze zabezpieczone przed cięciami budżetowymi na szczeblu narodowym.

Wielka Brytania jest jednym z wielu państw członkowskich stojących w obliczu drastycznych środków oszczędnościowych we wszystkich obszarach polityki i gospodarki. Znowelizowany w czerwcu budżet, firmowany przez nowy konserwatywno-liberalny rząd koalicyjny, zapowiedział wstępnie na rok 2011 cięcia budżetowe na poziomie 6,25 miliarda funtów (7,5 mld euro) – ukierunkowano je głównie na eliminację nieefektywnych działań, informatykę, reklamę i inne wydatki uznaniowe. Redukcje mają wpływ na około 5,5% budżetu ministerstwa rolnictwa (Defra).

Jednak obecnie, w ramach długoterminowego przeglądu wydatków departamentu, który ma zostać ukończony w październiku, pojawiają się żądania większych obniżek w kolejnych latach. Defra i inne departamenty zostały poproszone o sporządzenie planów ograniczenia wydatków w ciągu następnych lat o różne kwoty, a redukcje, jak się uważa, wahają się pomiędzy 25% a 40%.

Cięcia większe niż oszczędności z tytułu wzrostu efektywności

Przedstawiciele NFU, skonfrontowani z taką skalą redukcji, wskazali, że cięcia w ramach Defry będą niemal na pewno musiały wykroczać poza oszczędności z tytułu wzrostu efektywności oraz pozycje uznaniowe. Krajowe współfinansowanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Anglii* jest głównym elementem zapisanych w programie wydatków ministerstwa, i panuje pogląd, że jakaś forma cięć w tej dziedzinie jest bardzo prawdopodobna. Urzędnicy powiedzieli, że „rozsądny” uczestnik sektora, NFU, nie może na tym etapie otwarcie sprzeciwiać się koncepcji cięć w programie rozwoju obszarów wiejskich, i w efekcie tego nie będzie chciał narzucać dalszych redukcji na inne dziedziny lub inne departamenty w wyniku wydzielenia środków finansowych.

Wyjaśniano, że jedynym segmentem finansowania branży, który powinien być chroniony, są wydatki na badania i rozwój w rolnictwie, które bezpośrednio wpływają na konkurencyjność Wielkiej Brytanii w sektorze rolnym.

Większość finansowania ROW ma być uwolniona

Przedstawiciele Defra potwierdzili, że całkowite finansowanie dla siedmioletniego programu zostało zatwierdzone i uruchomione decyzją Komisji Europejskiej, co oznacza, że wszelkie zmiany w harmonogramie wkładu krajowego będą wymagały złożenia w Brukseli dokumentu o modyfikacji programu. Jeśli DG Rolnictwo potwierdzi proponowane cięcia w programie, współfinansowanie Unii zostanie zlikwidowane w odpowiadającej mu części, skasowanej przez rząd brytyjski.

O środki finansowe UE można się ubiegać co kwartał, a wypłata odbywa się „z dołu”; pomoc może zostać wycofana, jeśli ten sam los spotka współfinansowanie krajowe.

W ramach angielskiego programu ROW na okres 2007-2013 do wypłaty pozostało jeszcze około dwóch trzecich wstępnie zapisanych w programie kwot. Pierwotny budżet ustalono na blisko 3,9

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

mld funtów (4,3 mld euro), na co składało się 2,2 mld funtów finansowania unijnego oraz 1,7 mld funtów (2,1 mld euro) współfinansowania krajowego. Do dnia 31 marca 2010 roku w Anglii wypłacono w przybliżeniu 560 mln funtów (681 mln euro) z kasy brytyjskiego Skarbu Państwa i 700 mln funtów (851 mln euro) środków wspólnotowych; pozostało około 2,6 mld funtów (3,2 mld euro), które ma zostać dopiero odblokowane i stanowi obecnie przedmiot potencjalnych cięć.

Mniej bolesne środki redukcji budżetowych?

Przedstawiciele NFU potwierdzili, że redukcja współfinansowania, które zaoferowano, aby skonsumować sumy zebrane dzięki krajowej dobrowolnej modulacji, mogłyby być drogą do zmniejszenia wydatków krajowych przy jednoczesnym zabezpieczeniu finansowania unijnego. Wielka Brytania i Portugalia są jedynymi krajami, które zdecydowały się na obniżenie płatności dla wielkich gospodarstw rolnych i przesunięcie tych pieniędzy do budżetów na rozwój obszarów wiejskich - w stopniu wyższym, niż wymagała tego UE.

Już w ubiegłym roku Defra proponowała dostosowanie stopy współfinansowania dla programów II Filaru finansowanych przez dobrowolną modulację, aby ściągnąć więcej unijnych środków za każdego funta zebranego w Wielkiej Brytanii. Większość wpływów z tytułu dobrowolnej modulacji idzie na programy rolno-środowiskowe, które korzystają obecnie ze współfinansowania w stosunku 60% - 40% (pieniądze UE - środki krajowe).

Bez zwiększenia finansowania UE programy zarządzane w celach rolnośrodowiskowych być może będą musiały zostać ograniczone, jeżeli rząd brytyjski wycofa własne wsparcie.

Grupy nacisku z kręgów środowiskowych podniosły ostatnio alarm wobec groźby braku środków finansowych na ochronę przyrody, co ma wynikać z brytyjskich cięć budżetowych.

Martin Harper, szef ds. zrównoważonego rozwoju w *Królewskim Towarzystwie Ochrony Ptaków*, powiedział: „Redukcja wydatków na ochronę przyrody to pozorna oszczędność. Środki na cele rolnośrodowiskowe pomagają rolnikom chronić zasoby wodne, magazyny zasobów węgla, dziką faunę i siedliska, wnosząc jednocześnie do brytyjskiej gospodarki unijne pieniądze”.

Dostosowanie kursu wymiany walut

Przedstawiciele NFU potwierdzili, że ustalenia w sprawie kursów wymiany walut mogą również odgrywać pewną rolę w maksymalizacji unijnego finansowania i wpływać na ograniczanie ponoszenia kosztów brytyjskich cięć budżetowych przez krajowych rolników.

Stawki współfinansowania na okres programu ROW 2007-2013 zostały obliczone w oparciu o kurs wymiany funta do euro w proporcji 0,685. Jednak w świetle postępującej dewaluacji szterlinga Defra złożyła wnioski o ponowne dostosowanie po kursie GBP/EUR 0,8/1.

Pozwoliłoby to na uzyskanie przez Brytyjczyków wyższych sum we własnej walucie - po przeliczeniu kwot wyrażonych w euro na funty szterlingi - i byłoby szansą na zmniejszenie obciążeń finansowych Wielkiej Brytanii, przy zachowaniu wartości programów wyrażonych w walucie krajowej.

** Programy ROW dla Szkocji, Walii i Irlandii Północnej prowadzone są przez osobne władze i nie muszą zostać dotknięte redukcjami w budżecie Defra.*

Źródło: Agra Europe Weekly AE2425, z 13 sierpnia 2010 r., „Rural Development cuts 'likely' in debt-ridden UK”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione